

Brüssel, 3. juuli 2020
REV2 – asendab 11. juuli 2019.
aasta teate (REV1)

TEADE SIDUSRÜHMADELE

Ühendkuningriigi väljaastumine ja ELi normid äriühinguõiguse valdkonnas

Alates 1. veebruarist 2020 on Ühendkuningriik Euroopa Liidust välja astunud ja temast on saanud kolmas riik¹. Väljaastumislepinguga² on ette nähtud üleminekuperiood, mis lõpeb 31. detsembril 2020. Kuni selle kuupäevani kohaldatakse ELi õigust täies ulatuses Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis³.

Üleminekuperioodi jooksul peavad EL ja Ühendkuningriik läbirääkimisi uue partnerluslepingu üle, millega nähakse eeskätt ette vabakaubanduspiirkond. Ei ole aga kindel, kas uus partnerlusleping sõlmitakse ja jõustub üleminekuperioodi lõpus. Igal juhul hakkavad uuel lepingul põhineva suhte korral turulepääsu tingimused olema väga erinevad sellest, kuidas Ühendkuningriik osaleb siseturul,⁴ ELi tolliliidus ning käibemaksu- ja aktsiisivaldkonnas.

Ühtlasi saab Ühendkuningriigist pärast üleminekuperioodi lõppu ELi liikmesriikides rakendatava ja kohaldatava ELi õiguse seisukohast kolmas riik.

Seetõttu tuletatakse kõigile huvitatud isikutele ja eeskätt ettevõtjatele meelde, milline on õiguslik olukord pärast üleminekuperioodi lõppu.

Soovitused sidusrühmadele

Käesolevas teates kirjeldatud tagajärgedega toime tulemiseks peaksid eeskätt äriühingud, mis on asutatud Ühendkuningriigis, kuid mille juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht on ELis, küsima nõu juristilt.

¹ Kolmas riik on riik, mis ei ole ELi liige.

² Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise leping, ELT L 29, 31.1.2020, lk 7 (edaspidi „väljaastumisleping“).

³ Võttes arvesse teatavaid väljaastumislepingu artiklis 127 sätestatud erandeid, mis ei ole käesoleva teate kontekstis asjakohased.

⁴ Eelkõige ei ole vabakaubanduslepinguga ette nähtud (kaupade ja teenuste valdkonnas) selliseid siseturu põhimõtteid nagu vastastikune tunnustamine, päritoluriigi põhimõte ja ühtlustamine. Samuti ei kõrvalda vabakaubandusleping tolliformaalsusi ja -kontrolle, sealhulgas neid, mis puudutavad kaupade päritolu ja nende valmistamiseks kasutatud sisendeid, ega impordi- ja ekspordikeeldusid ja -piiranguid.

NB!

Käesolevas teates ei käsitleta järgmisi küsimusi:

- ELi konkurentsioigus ja ühinemisõigus (pange tähele, et Ühendkuningriigi väljaastumine ei mõjuta ELi konkurentsieeskirjade ega ühinemiskontrolli eeskirjade kehtivust juhul, kui jurisdiktsiooni kriteeriumid on täidetud);
- Euroopa rahvusvaheline maksujõuetusõigus;
- ELi tööõigus, sh Euroopa töönõukogude eeskirjad.

Nende aspektide kohta on koostamisel või avaldatud muud teated⁵.

Pärast üleminekuperioodi lõppu ei kohaldata Ühendkuningriigi suhtes enam ELi äriühinguõigust. Sellel on eelkõige alljärgnevad tagajärjed.

1. ÜHENDKUNINGRIIGIS ASUTATUD ÄRIÜHINGUD

Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 54 sätestatud asutamisevabadusega on muu hulgas tagatud, et mis tahes liikmesriigis asutatud äriühingut tunnustatakse kogu liidus.

Pärast üleminekuperioodi lõppu saavad Ühendkuningriigis asutatud äriühingutest kolmanda riigi äriühingud ja seetõttu ei tunnustata neid liikmesriikides automaatselt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 54 alusel (kooskõlas Euroopa Kohtu praktikaga). Liikmesriigid ei ole kohustatud tunnustama selliste äriühingute juriidilise isiku staatust (ega seetõttu ka piiratud vastutust), mis on asutatud Ühendkuningriigis, kuid mille juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht on mõnes EL 27 liikmesriigis. Ühendkuningriigis asutatud äriühinguid tunnustatakse iga liikmesriigi siseriikliku õiguse (rahvusvahelise eraõiguse normid, mis käsitlevad äriühinguid ja nende suhtes kohaldatavat äriühingute materiaalõigust) või rahvusvaheliste lepingute kohaselt. Sellest tulenevalt võib sõltuvalt kohaldatavatest siseriiklikest või rahvusvahelistest normidest tekkida olukord, kus sellistel äriühingutel puudub ELis õiguslik staatus ja aktsionäridel tuleb äriühingu võlgade eest isiklikult vastutada.

Ühendkuningriigis asutatud äriühingu filiaalidest, mis asuvad EL 27 liikmesriikides, saavad kolmanda riigi äriühingu filiaalid ning seega kohaldatakse nende suhtes õigusnorme, mis on asjakohased kolmanda riigi äriühingu filiaalide puhul.

2. ELI ÄRIÜHINGUÕIGUS

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta direktiivis (EL) 2017/1132 äriühinguõiguse teatavate aspektide kohta⁶ on muu hulgas sätestatud äriühingute **asutamist**⁷ ning nende **kapitali säilitamist ja muutmist**⁸ käsitlevad õigusnormid.

⁵ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/preparing-end-transition-period_et.

⁶ ELT L 169, 30.6.2017, lk 46.

⁷ Direktiivi (EL) 2017/1132 I jaotise II peatükk.

Direktiivi (EL) 2017/1132 kohaldatakse piiratud vastutusega äriühingute suhtes, mis on asutatud liikmesriikide õiguse alusel. Pärast üleminekuperioodi lõppu neid õigusnorme Ühendkuningriigi suhtes enam ei kohaldata. Seega ei saa Ühendkuningriigi äriühingutega seotud sidusrühmad, sealhulgas töötajad, kreditorid ja investorid, enam toetuda nendele ELi õigusnormidele. See tähendab seda, et Ühendkuningriigi äriühingute suhtes ei kohaldata enam näiteks ELi õigusnorme, milles käsitletakse äriregistrites sisalduva teatava teabe kohustuslikku avalikustamist (näiteks dokumendid ja asutamisdokumentidega seotud üksikasjad, isikute ametissenimetamine, ametist vabastamine ja andmed äriühingut esindavate isikute kohta, äriühingu likvideerimine või registrijärgse asukoha muutmine).

3. PIIRIÜLENE ÜHINEMINE

Direktiivis (EL) 2017/1132 on samuti sätestatud piiratud vastutusega äriühingute piiriülese ühinemise menetlust käsitlevad õigusnormid. Neid õigusnorme kohaldatakse piiratud vastutusega äriühingute suhtes, mida reguleeritakse liikmesriikide siseriikliku õigusega ja mis on loetletud direktiivi I lisas⁹.

Pärast üleminekuperioodi lõppu neid õigusnorme Ühendkuningriigi suhtes enam ei kohaldata¹⁰. Ühendkuningriigis asutatud äriühingutega seotud piiriüleste ühinemiste suhtes, mis on pärast üleminekuperioodi lõppu veel pooleli, kohaldatakse alates üleminekuperioodi lõpust (siseriiklikke) õigusnorme, milles käsitletakse ühinemist kolmandates riikides asutatud äriühingutega.

4. AKTSIONÄRIDE ÕIGUSED JA KAASAMINE

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta direktiivis 2007/36/EÜ noteeritud äriühingute aktsionäride teatavate õiguste kasutamise kohta¹¹ on sätestatud teatavaid aktsionäride õigusi ning läbipaistvuse ja aktsiate omamisega seotud kohustusi (investeeringusobjektiks olevate äriühingute jälgimine, hääletamine jms) käsitlevad õigusnormid. Direktiivi 2007/36/EÜ kohaldatakse äriühingute suhtes, mille registreeritud asukoht on liikmesriigis ja mille aktsiatega kaubeldakse reguleeritud turul, mis asub või tegutseb liikmesriigis¹². Pärast üleminekuperioodi lõppu ei kohaldata aktsionäride õigusi ja kaasamist käsitlevaid ELi õigusnorme enam äriühingute suhtes, mille registreeritud asukoht on Ühendkuningriigis või mis on noteeritud ainult Ühendkuningriigi börsil.

Komisjoni soovitus 2005/162/EÜ¹³ ja 2004/913/EÜ¹⁴ käsitletakse haldus-, juhtiv- ja järelevalveorgani liikmete sõltumatust ja tasustamist. See hõlmab haldus-, juhtiv- ja järelevalveorgani liikmete sõltumatust äriühingust ja seda kontrollivast

⁸ Direktiivi (EL) 2017/1132 I jaotise IV peatükk.

⁹ Direktiivi (EL) 2017/1132 artikli 87 lõige 1.

¹⁰ Direktiivi (EL) 2017/1132 I lisa viide Ühendkuningriigi äriühingu liikidele ei ole enam asjakohane.

¹¹ ELT L 184, 14.7.2007, lk 17.

¹² Direktiivi 2007/36/EÜ artikli 1 lõige 1.

¹³ Komisjoni 15. veebruari 2005. aasta soovitus 2005/162/EÜ noteeritud äriühingute haldusorganite tegevülesanneteta liikmete ja haldus- või järelevalveorgani liikmete ülesannete ning haldus- või järelevalveorgani komisjonide kohta (ELT L 52, 25.2.2005, lk 51).

¹⁴ Komisjoni 14. detsembri 2004. aasta soovitus 2004/913/EÜ noteeritud äriühingute haldus-, juhtiv- või järelevalveorgani liikmete sobiva tasustamiskorra edendamiseks (ELT L 385, 29.12.2004, lk 55).

aktsionärist, ametissemääramise, töötasu ja kontrollkomisjoni loomist ning noteeritud äriühingute haldus-, juhtiv- ja järelevalveorgani liikmete tasustamist. Soovitusi kohaldatakse äriühingute suhtes, mis on noteeritud ELi reguleeritud turul¹⁵. Pärast üleminekuperioodi lõppu ei kohaldata neid soovitusi enam Ühendkuningriigi äriühingute ega (ainult) Ühendkuningriigi börsil noteeritud äriühingute suhtes.

5. ÜLEVÕTMISPAKKUMISED

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiivis 2004/25/EÜ ülevõtmispakkumiste kohta¹⁶ on sätestatud ülevõtmispakkumisi käsitlevad õigusnormid, mida kohaldatakse juhul, kui kõigi väärtpaberitega või osaga neist kaubeldakse reguleeritud turul ühes või mitmes liikmesriigis¹⁷. Pärast üleminekuperioodi lõppu ei kohaldata seda direktiivi enam Ühendkuningriigis kaubeldavate väärtpaberite suhtes. Kui ülevõtmispakkumine on pärast üleminekuperioodi lõppu pooleli, kohaldatakse ülevõtmispakkumise suhtes alates üleminekuperioodi lõpust siseriiklikke õigusnorme.

6. Ettevõtlusregistrite omavahelise ühendamise süsteem (BRIS)

Liikmesriikide äriregistrid on omavahel seotud ettevõtlusregistrite omavahelise ühendamise süsteemi (BRIS) kaudu, mis toetub Euroopa kesksele platvormile¹⁸. Teatav põhiteave ELi osauhingute kohta, mis on salvestatud liikmesriikide äriregistrites, on Euroopa e-õiguskeskkonna portaali kaudu avalikult juurdepääsetav¹⁹. Pärast üleminekuperioodi lõppu ei vahetata Ühendkuningriigi äriregistris sisalduvat teavet enam ühendamissüsteemi kaudu ja see ei ole Euroopa e-õiguskeskkonna portaalil kättesaadav.

7. Euroopa äriühingu õiguslik vorm

- **Euroopa äriühingu (SE)**²⁰ registrijärgne asukoht peab olema ELis, samas liikmesriigis, kus asub peakontor²¹. Need Euroopa äriühingud, mille registrijärgne asukoht on Ühendkuningriigis, kaotavad pärast üleminekuperioodi lõppu Euroopa äriühingu staatuse. EL 27 liikmeriikidel on selliseid äriühinguid võimalik tunnustada ainult samal viisil kui ülejäänud Ühendkuningriigis asutatud äriühinguid (vt teate punkt 1).

Määruse (EÜ) nr 2157/2001 artikli 2 kohaselt võivad Euroopa äriühinguid moodustada äriühingud ja muud juriidilised isikud, mis on asutatud ELi liikmesriigis ning mille registrijärgne asukoht ja peakontor on ELis. Pärast üleminekuperioodi lõppu ei saa Ühendkuningriigis asutatud äriühingud enam Euroopa äriühingu moodustamises osaleda. Sellised Euroopa äriühingud, mille

¹⁵ Soovituse 2005/162/EÜ punktid 1.1 ja 2.1 ning soovitus 2004/913/EÜ punktid 1.1 ja 2.2.

¹⁶ ELT L 142, 30.4.2004, lk 12.

¹⁷ Direktiivi 2004/25/EÜ artikli 1 lõige 1.

¹⁸ Direktiivi (EL) 2017/1132 artikkel 22.

¹⁹ https://e-justice.europa.eu/content_business_registers_at_european_level-105-en.do.

²⁰ Nõukogu 8. oktoobri 2001. aasta määrus (EÜ) nr 2157/2001 Euroopa äriühingu (SE) põhikirja kohta (EÜT L 294, 10.11.2001, lk 1).

²¹ Määruse (EÜ) nr 2157/2001 artikkel 7.

registrijärgne asukoht on väljaastumise ajal EL 27s, säilitavad oma õigusliku staatuse, isegi kui need moodustas enne üleminekuperioodi lõppu Ühendkuningriigi äriühing. Sama kehtib tütarettevõtjatest Euroopa äriühingute puhul²².

- **Euroopa majandushuvigrupp**²³ peab olema registreeritud ELi liikmesriigis²⁴. Need Euroopa majandushuvigrupid, mille registrijärgne asukoht on Ühendkuningriigis, kaotavad pärast üleminekuperioodi lõppu Euroopa majandushuvigrupi staatuse.

Direktiivi (EMÜ) nr 2137/85 artikli 4 kohaselt võivad Euroopa majandushuvigrupi liikmeks olla ainult äriühingud või muud juriidilised isikud, mis on asutatud ELi liikmesriigis ja mille registrisse kantud või põhikirjajärgne asukoht ja juhatuse asukoht on ELis, või füüsilised isikud, kes osutavad teenuseid ELis. Pärast üleminekuperioodi lõppu ei ole Ühendkuningriigis asutatud äriühingud ja muud juriidilised isikud ega ainult Ühendkuningriigis teenuseid osutavad füüsilised isikud enam Euroopa majandushuviühingu liikmed.

- **Euroopa ühistu (SCE)**²⁵ tuleb asutada ELi territooriumil²⁶ ja selle registrijärgne asukoht peab olema samas ELi liikmesriigis, kus asub tema peakontor²⁷. Need Euroopa ühisted, mille registrijärgne asukoht on Ühendkuningriigis, kaotavad pärast üleminekuperioodi lõppu Euroopa ühistu staatuse.

Määruse (EÜ) nr 1435/2003 artiklis 2 on sätestatud, et Euroopa ühistu saavad moodustada ainult füüsilised isikud, kelle elukoht on ELis, ja juriidilised isikud, kes on asutatud ELis. Euroopa ühisted peavad vastama neile nõuetele ka pärast Ühendkuningriigi väljaastumist. Kui määruse (EÜ) nr 1435/2003 artiklis 2 sätestatud nõuded ei ole pärast üleminekuperioodi lõppu enam täidetud, kaotab Euroopa ühistu oma staatuse.

Komisjoni äriühinguõiguse veebisait <http://ec.europa.eu/justice/civil/company-law/index.en.htm> ja Euroopa ühistu veebisait (<https://ec.europa.eu/growth/sectors/social-economy/cooperatives/european-cooperative-society-et>) sisaldavat üldist teavet. Vajaduse korral lisatakse nendele saitidele täiendavat teavet.

Euroopa Komisjon
Õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraat
Siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEde peadirektoraat

²² Määruse (EÜ) nr 2157/2001 artikli 2 lõige 3.

²³ Nõukogu 25. juuli 1985. aasta määrus (EMÜ) nr 2137/85 Euroopa majandushuvigrupi kohta (EÜT L 199, 31.7.1985, lk 1).

²⁴ Määruse (EMÜ) nr 2137/85 artikkel 6.

²⁵ Nõukogu 22. juuli 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1435/2003 Euroopa ühistu (SCE) põhikirja kohta (ELT L 207, 18.8.2003, lk 1).

²⁶ Määruse (EÜ) nr 1435/2003 artikli 1 lõige 1.

²⁷ Määruse (EÜ) nr 1435/2003 artikkel 6.